

Utlåtande 2015:18 RI+V (Dnr 315-919/2014)

Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering

Ersätter Dagvattenstrategi för Stockholm, dnr 315-1075/2002

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Dagvattenstrategi - Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering, bilaga 2 till utlåtandet, antas.
2. Dagvattenstrategi - Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering, dnr 315-919/2014, ersätter Dagvattenstrategi för Stockholm, dnr 315-1075/2002.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med exploateringsnämnden utreda hur ansvaret för dagvattenutredningar i tidiga skeden i planprocessen ska utformas samt hur utredningarna ska finansieras.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Med anledning av bland annat förändrad lagstiftning och ändrad organisation i staden inleddes år 2009 arbetet med uppdatering av stadens nuvarande dagvattenstrategi. En ny dagvattenstrategi har arbetats fram i en förvaltnings- och bolagsövergripande arbetsgrupp. Strategin gäller för såväl ny- och ombyggnationer som för dagvattenåtgärder i den befintliga miljön.

Beredning

Ärendet har initierats av exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskydds-nämnden, trafik- och renhållningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt Stockholm Vatten AB. Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret menar att strategin förhåller sig väl till EU:s vattendirektiv, nationella miljökvalitetsmål och stadens miljöprogram. Förslaget har också goda förutsättningar att bli framgångsrik genom välavvägda prioriteringar och en etablerad organisation för samarbete.

Våra synpunkter

Dagvatten i en växande stad

Inom en nära framtid beräknas Stockholms stad ha över en miljon invånare, vilket innebär ett kraftigt ökat behov av bostadsbyggande. För att staden ska kunna växa på ett långsiktigt hållbart sätt behöver tydliga riktlinjer tas fram för hur stadens blå- och grönstruktur bättre integreras i stadsplaneringsprocessen.

Eftersom ökad bebyggelse ger ökad andel hårdgjord mark finns behov av att staden aktivt arbetar med tydliga riktlinjer för hur dagvattnet i staden ska hanteras. Därtill kommer klimatförändringarna att ge ökad risk för översvämningar med ökat antal intensiva regn och stigande sjö- och havsnivåer. Detta innebär en ökad risk för översvämningar i staden och en ökad belastning av förorenande ämnen som hamnar direkt i våra sjöar och vattendrag. Stadens vattenhantering och en ökande helhetssyn i planeringen av denna är därför av största vikt i en snabbt växande stad. Den övergripande planeringen måste både innefatta att sammansatta dagvattensystem har tillräcklig kapacitet för att ta hand om dagvatten, men också att man planerar markytor där dagvattnet lokalt kan tas om hand och renas, t.ex. genom växtbäddar, gröna tak, gräsförsedda ytor eller dagvattendammar. Fördelen med lokalt omhändertagande av vatten innebär också fördelar såsom påfyllnad av grundvatten och ökad biologisk mångfald i staden. Lokalt omhändertagande av vatten kan ofta innebära enkla och kostnadseffektiva lösningar som sparar pengar jämfört med att åtgärder vidtas längre ned i systemet.

Behovet av en ny dagvattenstrategi

I staden finns en dagvattenstrategi som antogs av kommunfullmäktige år 2002 och uppdaterades år 2005. Den nuvarande strategin är emellertid inte fullt ut anpassad varken till krav på klimatanpassning i den nya plan- och bygglagen (PBL) eller till miljöbalkens regler om miljö kvalitetsnormer för vatten.

Klimatanpassning i den fysiska planeringen handlar bl.a. om att i nya planer hantera frågor som rör lokalisering och utformning av verksamheter och bebyggelse, samt att ta ställning till behovet av skyddsåtgärder och att avsätta tillräckliga sådana utifrån förväntade framtida klimatförhållanden. Det handlar också om att i befintlig bebyggelse hantera exempelvis teknisk infrastruktur och blå- och grönstruktur på ett strategiskt vis, för att möta ett klimat i förändring. Lagstiftningen sätter ramen för vad som går att reglera inom den fysiska planeringen.

Miljöbalkens krav på att miljö kvalitetsnormer för vatten ska följas har sitt ursprung i ett EU-direktiv och innebär att vattenkvaliteten i Sveriges samtliga vattenförekomster ska vara av god ekologisk och kemisk vattenstatus senast år 2021 eller 2027. Parallellerna till miljö kvalitetsnormerna för luft (kvävedioxid och partiklar m.m.) är tydliga. Sverige har inte lyckats klara luftkvalitetsnormer som skulle ha uppnåtts år 2005 och har därför fällt för detta i EU-domstolen. För att undvika att likande inträffar vad avser miljö kvalitetsnormer för vatten är det av största vikt att staden vidtar de åtgärder som behövs för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Miljö- och hälsoskydds nämnden har tagit fram en handlingsplan som anger vägen mot att nå en god vattenstatus till senast år 2021 eller 2027. Planen kommer att tas upp för beslut av kommunfullmäktige samtidigt som denna strategi. En dagvattenstrategi har stor och kompletterande betydelse i arbetet med att nå god vattenstatus i stadens vattenförekomster. Det är därför angeläget att Stockholms stad nu antar en ny dagvattenstrategi.

Den nya strategin

Den föreslagna strategin tar viktiga steg mot ett mer hållbart Stockholm, vilket är en av de prioriterade frågorna för den politiska majoriteten. I samband med att Stockholm växer snabbt och att bostadsbyggandet i framtiden kommer att öka måste vi höja ambitionerna för hantering av vår gemensamma miljö, i detta är dagvattnet en viktig faktor.

En förutsättning för att dagvattenhanteringen ska vara hållbar är att den uppfyller de miljökrav som uppställs men även att dess investerings- och driftskostnader är proportionerliga med nyttan. För att åstadkomma detta behöver dagvattenfrågan, som andra grundläggande förutsättningar, beaktas i

stadsbyggnadsprocessens alla skeden. Staden arbetar allt mer med s.k. program för större områden, dvs. områden som omfattar flera detaljplaner. När områdesplaner för dessa utvecklingsområden upprättas ges samtidigt en möjlighet att på ett tidigt stadium arbeta med blå- och grönstrukturer. Detta görs redan i stor utsträckning i programskedet för att beskriva lokala förutsättningar. Exempelvis görs en samlad landskapsanalys, en analys av den lokala trafikförsörjningen samt en övergripande bedömning av luftkvaliteten. Motsvarande analyser och utredningar görs emellertid inte för dagvattenhanteringen i området. Genom sådana utredningar kan dagvattenhanteringen utformas optimalt både ur ett klimat- och miljöperspektiv. Detta då exempelvis lågpunkter i området kan identifieras och utnyttjas för gemensamma dagvattenåtgärder istället för att kostsamma skyddsåtgärder behöver vidtas om lågpunkten behöver bebyggas för att kunna uppnå den föreskrivna exploateringsgraden i varje enskild detaljplan. Det innebär också att risken minskar för att mark, som med hänsyn till översämningsrisker är olämplig att bygga på, bebyggs. Det är således av vikt att även dagvattenutredningar upprättas i detta tidiga skede.

Vi föreslår därför att kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med exploateringsnämnden utreda hur ansvaret för dagvattenutredningar i tidiga skeden i planprocessen ska utformas samt hur utredningarna ska finansieras. Vi vill här särskilt framhålla att de tidiga utredningarna bör ske i samråd med den samordningsgrupp som kommer att arbeta med Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus.

Det bör också nämnas att Stockholm Vatten VA AB, trafikkontoret, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret i arbetet med översynen av dagvattenstrategin fann att den tidigare arbetsmodellen kring dagvattenhantering skapade oklarheter och suboptimeringar. Med anledning härav beslutade kommunfullmäktige den 16 juni 2014 att överföra stadens dagvattenanläggningar och ledningar från dåvarande trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden till Stockholm Vatten VA AB. I och med överförandet fick exploateringsnämnden och trafiknämnden i uppdrag att i samband med tertialrapport 2 år 2014 återrapportera ändringar i avtal och rutiner som följer av beslutet om att föra över anläggningarna. Stockholms Stadshus AB uppmanades samtidigt att, via Stockholm Vatten VA AB, ge Stockholm Vatten VA AB i uppdrag att göra detsamma. I det sammanhanget vill vi särskilt understryka att det är av största vikt att eventuella frågetecken vad gäller rutiner för dagvattenhanteringen utreds och klargörs. Det gäller bl.a. tolkning av vilka anläggningar som tillfaller vem –

trafikkontoret eller Stockholm Vatten VA AB – och hur ansvarsfördelningen kring ”hållbara dagvattenlösningar” i gaturummet ska se ut.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Förslag till ”Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering” med accepterade ändringar.
3. Förslag till ”Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering” med spårade ändringar.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Dagvattenstrategi - Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering, bilaga 2 till utlåtandet, antas.
2. Dagvattenstrategi - Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering, dnr 315-919/2014, ersätter Dagvattenstrategi för Stockholm, dnr 315-1075/2002.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med exploateringsnämnden utreda hur ansvaret för dagvattenutredningar i tidiga skeden i planprocessen ska utformas samt hur utredningarna ska finansieras.

Stockholm den 18 februari 2015

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Katarina Luhr

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

Stockholms stad byggs ut och förtätas i snabb takt. Ökade krav både avseende vattenområdets vattenkvalitet såväl som på anpassning av stadsmiljön efter ett förändrat klimat gör att dagvattenfrågan behöver ta plats i stadsplaneringen på ett nytt sätt. En ny dagvattenstrategi har arbetats fram i en förvaltnings- och bolagsövergripande arbetsgrupp. Strategin anger de övergripande ramarna för dagvattenhanteringen i staden. Den gäller för såväl ny- och ombyggnationer som för dagvattenåtgärder i den befintliga miljön. Strategin beskriver en hållbar dagvattenhantering vid vilken naturens egna metoder för omhändertagande av föroreningar och stora flöden efterliknas så långt möjligt i stadsmiljön. Lokalt omhändertagande av dagvatten s.k. LOD, är en etablerad metod. Det som nu förstärks är hänsyn till höga flöden genom markens höjdsättning och system som på begränsade ytor ger fördröjning och fastläggning. En hållbar dagvattenhantering kommer att vara ett viktigt steg i att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten liksom för att förebygga skadliga översvämningar.

Bakgrund

År 1994 beslutade staden om en övergripande policy som anvisade att ”dagvatten i första hand ska hanteras genom infiltration och fördröjning vid källan innan samlad avledning”, s.k. lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD). Dess främsta syfte var att bevara vattenbalansen och att minska belastningen på ledningsnät och avloppsreningsverk. Det beslutades år 1997 att staden behövde en dagvattenstrategi och den första strategin antogs sedan år 2002. En mindre uppdatering skedde år 2005.

År 2009 inleddes arbetet med att uppdatera stadens nuvarande dagvattenstrategi. Det initierades av Vattenprogrammets styrgrupp mot bakgrund av bl.a. förändrad lagstiftning och ändrad organisation i staden. En arbetsgrupp bildades med representanter från trafikkontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen samt Stockholm Vatten AB, som också varit projektledare för arbetet. Förslaget till ny dagvattenstrategi har under hösten 2013 granskats av interna kontor.

Miljö- och hälsoskydds nämnden har parallellt i uppdrag av kommunfullmäktige ”att uppdatera och omvandla stadens vattenprogram till ett åtgärdsprogram för att uppnå god ekologisk och kemisk vattenstatus till år

2021”. En handlingsplan för god kemisk och ekologisk vattenstatus till år 2021 antogs av Miljö- och hälsoskyddsnamnden den 4 februari 2014 och föreslog att kommunfullmäktige fastställer planen. Dagvattenåtgärder lyfts fram som en viktig del av åtgärdsarbetet.

Dagvattenstrategin i korthet

Den nya dagvattenstrategin är ett övergripande dokument som anger ramarna för dagvattenhanteringen i staden. Strategin gäller för såväl ny- och ombyggnationer som för dagvattenåtgärder i den befintliga miljön. Den nya strategin är en anpassning till lagkrav på klimatanpassning i nya PBL samt till miljöbalkens krav på att miljö kvalitetsnormerna ska följas.

Dagvattenstrategin syftar till att utveckla stadens dagvattenhantering mot en mer hållbar inriktning. Den håller fokus på vattenkvalitet samtidigt som den lyfter fram principer för att nyttiggöra dagvatten i större utsträckning samt hantera de utmaningar som uppstår genom klimatförändringar i en allt tätare stad. Syftet är också att skapa samsyn kring dagvattenhanteringen inom staden.

Förändringar jämfört med nu gällande dagvattenstrategi

Den nu gällande strategin har fokus på omhändertagande av föroreningar i dagvatten. Den anger vilken rening som krävs baserat på markanvändning och recipientens känslighet. Lokalt omhändertagande förespråkas, främst i syfte att upprätthålla grundvattennivåer och för att fastlägga föroreningar. Nedan ges en kortfattad sammanfattning av de viktigaste förändringarna i förslaget till ny dagvattenstrategi jämfört med den nu gällande:

- Frågan om förändrade dagvattenflöden till följd av pågående klimatförändring har lyfts fram.
- Betoning på dagvatten som resurs i stadsmiljön genom nyttjande för bevattning samt för att stärka gestaltnings- och rekreativvärden.
- Vikten av lokal hantering av dagvatten understryks, både på kvartersmark och på allmän mark.
- Kombinationen av lokal hantering och vid behov dagvattenanläggningar nedströms i systemen för att efterlikna naturens rening eftersträvas.
- Ytor i särskilt fokus ersätter matrisen (om när rening bör ske) i föregående strategi. Ytorna är de som förväntas ge upphov till ett dagvatten med högre föroreningskoncentrationer, vilket indikerar att ett behov av särskilda åtgärder.

- Tidigare recipientklassificering (baserat på recipienters känslighet för främst föroreningar) utgår. Istället ska ambitionsnivån vid nybyggnation alltid vara att tillämpa en hållbar dagvattenhantering, oavsett mottagande vattenområden.
- En prioritering av stadens vattenområden, som grundar sig på vattenförekomsternas status, ska tas fram under 2015 inom ramen för arbetet med Handlingsplan för vatten. Prioriteringen ska ligga till grund för dagvattenåtgärder i befintlig miljö.
- Vikten av tydlighet i organisation och ansvar för dagvattenhanteringen betonas i den nya dagvattenstrategin.
- Att hänsyn behöver tas till dagvattenfrågan i stadsbyggnadsprocessens alla skeden understryks.
- I den nya strategin poängteras att behovet av insatser och åtgärder kring dagvatten ska utredas och ske baserat på behov, kostnadseffektivitet, genomförbarhet samt lagstiftning och politiska beslut.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2014 följande.

Exploateringsnämnden hemställer att kommunfullmäktige godkänner ”Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering”.

Exploateringsförvaltningen, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontorets, trafikkontorets och Stockholms Stadshus AB:s tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Hållbar dagvattenhantering tillgodoser dagens behov av att omhänderta dagvatten samt möter framtida utmaningar. De två största motiven till hållbar dagvattenhantering är behovet av anpassning till ett förändrat klimat och att bidra till att god vattenstatus uppnås i stadens vattenområden. I en växande stad med ökad förtätning är en klok vattenplanering en viktig förutsättning för stadsutvecklingen. Genom planering och åtgärder med hänsyn tagen till förändrade flöden samt höjda sjö- och havsnivåer minskar risken för skadliga översvämningar. Hänsyn tagen till föroreningspåverkan vid planering och åtgärder bidrar positivt till kvaliteten i Stockholms vattenområden. För att åstadkomma detta behöver dagvattnet ta plats i staden mer än tidigare.

Att samutnyttja ytor, s.k. mångfunktionella ytor, för bland annat dagvattenhantering eller kontrollerade översvämningar är en lösning som innebär nya utmaningar inom planering och byggande. Detta kan medföra en ökning av

investerings-, drift- och underhållskostnaderna.

I gengäld erhålls flera värden för staden. Utöver upprätthållen grundvattennivå, mindre känslighet för flöden och renare recipienter ges värden som grönska, rekreation och en estetiskt tilltalande miljö. Värden som redan idag eftersträvas inom stadsbyggandet.

Den hållbara dagvattenhanteringen kan också förebygga andra kostnader. Ett exempel är minskade skadekostnader till följd av översvämningar orsakade av ett förändrat klimat. Extrema nederbördstillfällen med höga flöden kan inträffa i närtid. Ett tydligt exempel på detta är de omfattande översvämningarna i Köpenhamn sommaren 2011.

En annan viktig aspekt är att Sverige kan komma att bryta mot gällande europeisk lagstiftning om miljö kvalitetsnormerna för stadens vattenförekomster inte följs. Detta skulle i förlängningen kunna innebära att EU-kommissionen initierar ett överträdelseärende.

Genom att vid ny bebyggelse arbeta förebyggande med utsläpp av förorenat dagvatten respektive med planering för ett förändrat klimat minskar staden även behovet av åtgärder i ett senare skede, vilket oftast blir mer kostsamt.

Genomförande av den föreslagna strategin

Genomförandet av den föreslagna strategin kommer att innebära ett behov av utbildningsinsatser samt framtagande av vägledande material kring hållbar dagvattenhantering för de handläggare som arbetar med planering av ny bebyggelse. Behovet av stöd i sakfrågan för dessa handläggare kommer att öka genom ett införande av den nya strategin. Detta då de dagvattenlösningar som eftersträvas kräver en planering som spänner över olika nämnder och bolags åtaganden och kan behöva en samordning Dessutom är teknikområdet under utveckling, vilket gör att en kompetens- och erfarenhetsbank behöver byggas. Sammanfattningsvis finns ett behov av ökade personella resurser för genomförandet av och arbetet i enlighet med den nya strategin i staden. Detta är aktuellt för Stockholm Vatten men kan även beröra nämnderna.

Ansvar för genomförandet

För att få till stånd en hållbar dagvattenhantering måste samtliga berörda nämnder och bolag beakta dagvattenfrågan i enlighet med dagvattenstrategins mål och principer inom ramen för sina uppdrag.

Stockholm Vatten kommer fortsatt att vara ett viktigt stöd i stadens arbete med frågan. Vid en hållbar dagvattenhantering kommer dock berörda nämnder också att behöva ta ett ökat ansvar i form av hänsynstagande till dagvattnet i framför allt stadsbyggnadsprocessen. En god planering och utformning av ny bebyggelse, med hänsyn tagen till vattnet, är avgörande för att lyckas med den hållbara hanteringen.

Behov av fortsatt arbete

För att staden ska kunna implementera och arbeta enligt dagvattenstrategin behövs ett fortsatt arbete på ett antal områden.

Tydliggörande av ansvar

Rådighet på kvartersmark

En viktig del i en hållbar dagvattenhantering är att få till stånd olika former av

lokalt omhändertagande på kvartersmark. Berörda nämnder och bolag har olika verktyg för att uppnå detta.

Hur dessa verktyg kan användas på bästa sätt behöver analyseras och deras användningsområden tydliggöras inom respektive förvaltning och bolag. Resultaten bör samordnas inom ramen för Vattenprogrammet.

Ansvarsfördelning mellan Stockholm Vatten, trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden

En överenskommelse mellan Stockholm Vatten, trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden om ansvar för dagvattenhantering har tagits fram. Överenskommelsen har antagits i nämnder och styrelse i mars 2014 och förväntas tas vidare till KF. Överenskommelsen ger Stockholm Vatten ett ökat ansvar avseende dagvattenanläggningar på allmänna ytor.

Frågor om hur s.k. mångfunktionella ytor i gaturummet kan nyttjas för dagvattenhantering samt ansvaren kring dessa berörs inte i överenskommelsen och är vidare i behov av en översyn av inblandade parter.

Dagvattenperspektiv i tidiga skeden av stadsbyggnadsprocessen

Vattenrelaterade frågeställningar, exempelvis förutsättningarna för en hållbar dagvattenhantering, behöver beaktas bättre under stadsbyggnadsprocessens alla skeden. I de fall ett s.k. program för större område tas fram behöver en bedömning av områdets vattenförutsättningar göras för att undvika underoptimerade dagvattenlösningar i de enskilda detaljplanerna.

Ansvar, arbetsprocesser och rutiner för att initiera och genomföra dessa utredningar behöver vidareutvecklas.

Dagvattengrupp för genomförande av dagvattenstrategin

Staden kommer även framgent att behöva en förvaltnings- och bolagsövergripande arbetsgrupp för dagvattenfrågor som genomför det fortsatta arbetet med dagvattenstrategin. Arbetsgruppen kommer att ingå i Vattenprogrammets organisation och rapportera till styrgruppen.

Vägledning

Strategin utgör en grund och viljeinriktning för stadens arbete med dagvatten. I det dagliga arbetet med dagvattenfrågor i olika sammanhang behövs dock mer konkret vägledning. Därför kommer ett arbete med att ta fram kortfattade kunskapsunderlag och mer detaljerad vägledning med utgångspunkt i strategin att påbörjas. En del av vägledningen kommer att vara exempelsamlingar och principlösningar för t.ex. gaturum, parkeringsytor och kvartersmark. Även behovet av ytterligare vägledning för tillsyn av dagvattenhanteringen inom miljöfarlig verksamhet kommer att ses över.

Dagvattenstrategin betonar behovet av att utreda dagvattenförutsättningar i olika skeden av stadsbyggnadsprocessen. Checklistor för vad dessa utredningar bör innehålla ska tas fram som handläggningsstöd.

Information, samordning och stöd från sakkunniga

Det kommer att krävas informationsinsatser för att höja den allmänna kunskapen om dagvattenfrågan hos berörda. Utöver detta kommer det att kvarstå ett behov av sakkunnigt stöd, gällande dagvattenhantering liksom en samordning av frågan i

stadsbyggnadsprocessen. Se under Konsekvens och analys.

Åtgärder i stadens befintliga miljö

För att uppnå god status

Åtgärder avseende dagvattenutsläpp i befintlig miljö kommer sannolikt att vara en viktig del i det åtgärdsarbete som behövs för att uppnå god vattenstatus i stadens vattenförekomster till 2021. Dagvattenstrategin innehåller principer för hur dagvattenåtgärder ska hanteras men i huvudsak behandlas frågan inom ramen för stadens arbete med vattenförvaltning.

Utvärdering av reningsanläggningar

För att kunna optimera åtgärdsarbetet ur ett miljö- och kostnadsperspektiv bör kunskap kring anläggningstypers funktion och effekt inhämtas.

Inriktningen mot en hållbar dagvattenhantering innebär att olika typer av dagvattenlösningar kommer att utvecklas för stadens behov. Ett exempel på anläggningar som redan idag finns i staden är trädplanteringar med skelettjordar. Även andra typer av s.k. mångfunktionella ytor förväntas bli vanliga i ny bebyggelse. Dagvattnets påverkan på anläggningarna samt dessas effekt på flöden och föroreningar bör studeras och utvärderas.

Klimatanpassning i staden

Ett dagvattensystem som dimensioneras enligt gällande branschpraxis kan omhänderta relativt stora regn. Hållbara dagvattensystem skapar marginal för varierande nederbörd men för extrema nederbördstillfällen räcker inte denna kapacitet till. Dessa extremtillfällen behöver beaktas i stadens planering så att skador på byggnader och infrastruktur minimeras.

En klimatanpassningsstrategi för att hantera kommande klimatförändringar med mer intensiva nederbördstillfällen och fler översvämningar bör tas fram för staden. Den strategiska planeringen bör omfatta:

- 1) En komplettering av stadens översiktliga planering med en kartering av lågpunkter samt sekundära rinnvägar. Ett underlag som visar vilka områden som riskerar översvämmas vid extrem nederbörd behöver tas fram.
- 2) En beredskapsplan samt en åtgärdsplan framtagen utifrån ovan beskriven kartering. Planerna bör utgå ifrån en vald skyddsnivå. Inom detta arbete kan förfinade översvämningsskarteringar behövas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 juni 2014 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden hemställer att kommunfullmäktige godkänner ”Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering”.

Reservation anfördes av Stellan Hamrin (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Katarina Luhr (MP) och Stefan Carnestam (S) , *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Se ovan.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2014 följande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna ”Dagvattenstrategi. Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering” till kommunfullmäktige för godkännande.

Reservation anfördes av Maria Hannäs (V) , *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Se ovan.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 juni 2014 följande.

Trafik- och renhållningsnämnden hemställer att kommunfullmäktige godkänner ”Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering”.

Särskilt uttalande gjordes av Ulla Hamilton m.fl.(M), Daniele Fava (FP), Jonas Naddebo (C) och vice ordföranden Daniel Helldén m.fl. (MP), *bilaga 1. Trafikkontorets* tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Se ovan.

Stockholm Vatten VA AB

Stockholm Vatten VA AB beslutade vid sitt sammanträde den 11 juni 2014 följande.

Att för egen del godkänna Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering

Att hos kommunfullmäktige i Stockholm hemställa om godkännande av dagvattenstrategin

Särskilt uttalande gjordes av Katarina Luhr (MP), *bilaga 1*.

Stockholm Vatten VA AB:s yttrande den 15 maj 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Se ovan

Beredning

Ärendet har initierats av trafik- och renhållningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och Stockholm Vatten VA AB. Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 augusti 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Den föreslagna Dagvattenstrategin förhåller sig väl till EU:s vattendirektiv, nationella miljökvalitetsmål och stadens miljöprogram. Strategin tar hänsyn till och utgår från, väl övervägda förhållningssätt till klimatförändring samt rekreativa och miljömässiga värden.

Dagvattenstrategin har goda förutsättningar att bli ett viktigt verktyg för hållbar hantering av dagvatten och avrinning. Dels bygger strategin på etablerade samarbetsformer inom Vattenprogrammet, kloka prioriteringar samt det förändrade ansvaret för dagvattenfrågorna som kommunfullmäktige beslutade om i samband med förändringen av avfallsorganisationen. En förutsättning för en framgångsrik strategi för dagvatten är också anpassning till extremväder. Ett första steg torde vara en handlingsplan för klimatanpassning. Ett sådant arbete är påbörjat av stadsledningskontoret. En kommande klimatanpassningsplan ska ha god koppling till dagvattenstregin.

Stadsledningskontoret anser att dagvattenstrategin ska utgå från ett stadsövergripande perspektiv och jämte andra delar av stadens infrastruktur naturligt prägla stadsbyggnadsprocessen.

I det gemensamma ärendet anges att strategins implementering kan medföra behov av ökade personella resurser och/eller kompetensutveckling. Med utgångspunkt i att dagvattenhantering ska vara en naturlig del av planering och förvaltning av nya och befintliga områden, är det stadsledningskontorets uppfattning att kostnadsrivande åtgärder i vanlig ordning ska hanteras i bygglovs/detaljplaneprocesser, i samband med underhållsarbete eller i förekommande fall inom VA- kollektivet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna ”Dagvattenstrategi- Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering.

Reservationer m.m.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Stellan F Hamrin (V) enligt följande.

Tillstyrka förvaltningens förslag till beslut.

Därutöver besluta att tillsätta en central grupp för bedömning av det stigande havets effekt i ett 100 års perspektiv vad gäller effekter på den föreslagna strategin speciellt vad avser lokalisering i förhållande till ett högsta möjligt vattenstånd i såväl Mälaren som Saltsjön.

Dagvattenstrategin är ganska övergripande och som sådan fullt godtagbar. Vi delar Förvaltningens synpunkter rörande behovet av utbildning och internt informationsmaterial och behovet av ökade personella resurser och externt stöd.

Vi delar också förvaltningens synpunkter vad gäller ökad samordning mellan nämnder och bolag och tydliggjord ansvarsfördelning liksom beträffande utveckling av arbetsprocesser och rutiner i arbetet. Vi delar också förvaltningens synpunkter vad gäller komplettering med uppgifter om lågpunkter i staden och sekundära rinnvägar samt mer detaljerade översvänningskarteringar.

Därutöver vill vi starkt framhålla behovet av anpassning till det stigande havet vad gäller både dagens åtgärder och framtidens strategi. Stadens utgångspunkt att havet till år 2100, vilket bara är 85 år och inte 100, stiger med högst 0,5 m i Stockholm är inte korrekt. Den nya FN-rapporten (IPCC-5) anger siffran + 0,48 plus 0,2 (regional avvikelser) plus 0,3 (Väst-antarktis), vilket ger siffran 0,98. Johan Rockström angav vid Klimatriksdagen förra veckan motsvarande siffra till 1,5 m. Allt korrigerat för landhöjningen år 2100. Detta innebär att havet långt före år 2100 tränger in i Mälaren. Detta kan temporärt förhindras men då måste åtgärder om detta planeras, beslutas och genomföras.

Särskilt uttalande gjordes av Katarina Luhr (MP) och Fredrik Canerstav (S) enligt följande.

Stockholm lider av flera dagvattenproblem. I en del stadsdelar, företrädesvis plattare områden oftast bestående av gamla sjöbottnar, så finns ofta en generell översvänningsrisk vid häftiga skyfall, kraftig snösmältning osv. I andra områden har för mycket vatten hindrats från att nå ner i jordlagren på grund av för stor andel hårdgjorda ytor, vilket påverkar stadsträd och äldre byggnader som står på pålar och där pålarna som inte längre står i vatten på grund av för lite dagvatten

ner i marken, börjar förmultna, vilket ger sättningsskador på de hus som vilar på pålarna.

Det är utmärkt att arbetet med en dagvattenstrategi äntligen börjar ta fart. Denna fråga har nu stått still i närmare åtta år. Bra är även att Stockholm Vatten, där högst kompetensgrad om vattenfrågor finns inom Stockholms stad, nu får ett ökat inflytande över hur dagvattenåtgärder lämpligast utformas och hanteras.

Vid all byggnation är det viktigt att dagvattenhanteringsfrågan finns med redan från början. Stadsbyggnadsnämnden och Exploateringsnämnden måste vid hanteringen av byggärenden se till att dagvattenhanteringen är gediget löst, innan en byggnation får påbörjas. Vilka slag av dagvattenhanteringsåtgärder som är lämpliga, måste avgöras för respektive objekt. Detta avgörs av markens beskaffenhet, behovet av tillskott till grundvattnet, behovet av fördröjning av vattenflöden vid skyfall och kraftig snösmältning, vilken slags recipient som dagvattnet hamnar i, slag av klimatu tjämmande åtgärder som kan vara lämplig givet omgivningens lokalklimat osv.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Maria Hannäs (V) enligt följande.

att stadsbyggnadsnämnden beslutar att i sin helhet tillstyrka kontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Utöver vad som kommer fram i ärendet är det viktigt att tillsätta en central grupp för bedömning av det stigande havets effekt i ett 100- års perspektiv vad gäller effekter på den föreslagna strategin i förhållande till ett högsta möjliga vattenstånd i såväl Mälaren som Saltsjön.

Dagvattenstrategin är ganska övergripande och som sådan tillräcklig. Vi delar kontorets synpunkter rörande behovet av utbildning och internt informationsmaterial och behovet av ökade personella resurser och externt stöd.

Vi delar också kontorets synpunkter vad gäller ökad samordning mellan nämnder och bolag och en tydliggjord ansvarsfördelning liksom beträffande utveckling av arbetsprocesser och rutiner i arbetet. Vi delar också kontorets synpunkter vad gäller komplettering med uppgifter om lågpunkter i staden och sekundära rinnvägar samt mer detaljerade översvämningsskarteringar

Trafik- och renhållningsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Ulla Hamilton m.fl. (M), Daniele Fava (FP), Jonas Naddebo (C) och vice ordföranden Daniel Helldén m.fl. (MP) enligt följande:

Dagvattenstrategin visar på vägar mot en hållbar dagvattenhantering. Det är av största vikt att dagvattenplaneringen kommer in tidigt i stadens olika exploateringsprojekt och därför är punkt 4, Miljömässigt och kostnadseffektivt genomförande extra viktig att ta hänsyn till. Det är av största vikt att staden nu tar fram en plan för hur dagvattenstrategin tidigt ska samordnas i stadens olika processer och hur ansvarsfördelningen ska se ut.

Stockholm Vatten VA AB

Särskilt uttalande gjordes av Katarina Luhr enligt följande.

Dagvattenstrategin visar på vägar mot en hållbar dagvattenhantering. Det är av största vikt att dagvattenplaneringen kommer in tidigt i stadens olika exploateringsprojekt och därför är punkt 4, Miljömässig och kostnadseffektivt genomförande extra viktig att ta hänsyn till. Det är av största vikt att staden nu tar fram en plan för hur dagvattenstrategin tidigt ska samordnas i stadens olika processer och hur ansvarsfördelningen ska se ut. Man bör även se till att en dagvattenplan inrättas för alla nya exploateringsprojekt så tidigt som möjligt i processen, eventuellt redan vid markanvisning